

Educational Approach to create Citizenship in the democratic system with the King as Head of State to students and educational institutions in the district
Nakhon Ratchasima Province

Asst. Prof. Dr. Settawat Chokwarakul

The Director of Master of Public Administration Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Wikanda Chairat

The lecturer of Educational Psychology and guidance program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Kreangsak Chokwarakul

The lecturer of Public Administration program, Chaiphum Rajabhat University

Received: November 27, 2016 **Accepted:** September, 20 2017

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the problems and obstacles to democratic citizenship with the King as Head of State 2) to study how to solve problems and obstacles in studying for democratic citizenship with the King as Head of State and 3) to study the creation of a citizen in a democracy with the King as Head of State. The area used in this research is Nakhon Ratchasima Rajabhat University because it is a big university with over 25,266 undergraduate students aged between 18-25 years old. The sample group consists of 150 people: student presidents and students who are interested in joining the project. The method used in this research is participatory action research (PAR). **The result shows that** 1) the causes of the problems and obstacles are the patronage system. The students are interested in themselves and their fellow students. Ignore the problem of illegal doing, like seeing some fellow students copying the exam. But do not dare inform the exam teacher. For fear of hated friends. Including students do not dare to complain about the fraud behavior of the teacher, such as not teaching without notice. 2) the problem and obstacle is to build a citizen. Build community - civil society and create the potential and increase the motivation for self-management. Local by partnering with citizens and civil society. 3) the democratic citizenship of the monarchy is based on the principle of respecting the Thai monarchy of the Office of Basic Education (2008), namely (1) Show loyalty to the monarchy; (2) be a good citizen of the nation; (3) retain the Thai nationality; (4) believe in and respect the religion; and (5) King Institute Including the introduction of democratic citizenship of the degree. (1) freedom of self-reliance and self-reliance; (2) respect for equality; (3) respect for and recognition of differences; (4) respect for others' rights (5) social responsibility and (6) respect for the rules and understanding of democracy.

Key Words: Citizenship, Democratic, King, Students, Nakhon Ratchasima

แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผศ. ดร. เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

วิภาดา ชัยรัตน์

อาจารย์ประจำหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ. ดร. เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ได้รับบทความ: 27 พฤศจิกายน 2559 ตอปรับตีพิมพ์: 20 กันยายน 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยใช้พื้นที่ศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปริญญาตรี ที่มีอายุ ระหว่าง 18-25 ปี จำนวนกว่า 25,266 คน (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ.2557-2561) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำนักศึกษา และนักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 คน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า 1) สาเหตุของปัญหาและอุปสรรค คือ ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์โดยนักศึกษาสนใจแต่ตนเองและพวกพ้อง ไม่สนใจในปัญหาของการทำผิดกฎหมาย เช่น เห็นเพื่อนนักศึกษาบางคนลอกข้อสอบ แต่ไม่กล้าแจ้งอาจารย์ผู้คุมสอบเพราะกลัวเพื่อนเกลียด รวมถึงนักศึกษาไม่กล้าร้องเรียนพฤติกรรมการทุจริตของอาจารย์ เช่น การไม่เข้าสอนโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพราะกลัวอาจารย์เกลียดและอาจถูกกลั่นแกล้งได้ 2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ การสร้างพลเมืองสร้างชุมชน-ประชาสังคมและสร้างศักยภาพกับเพิ่มแรงจูงใจในการจัดการ-พัฒนาตนเอง ของท้องถิ่นต่างๆ โดยร่วมมือกับพลเมืองและประชาสังคม และการบริหารงานแบบเครือข่าย 3) แนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือ ยึดหลักแนวคิดการเคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไทยของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) คือ (1) แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ (2) เป็นพลเมืองดีของชาติ (3) อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย (4) ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา และ (5) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงนำแนวคิดความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) มาปฏิบัติดังนี้ คือ (1) มีอิสรภาพรับผิดชอบและพึ่งตนเองได้ (2) เห็นคนเท่าเทียมกัน/เคารพความเสมอภาค (3) เคารพและยอมรับความแตกต่าง (4) เคารพสิทธิผู้อื่น (5) รับผิดชอบต่อสังคม และ (6) เคารพกติกาและเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: พลเมือง ประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ นักศึกษา นครราชสีมา

บทนำ

ในปัจจุบันการเมืองไทยอยู่ในลักษณะลุ่มๆ ดอนๆ สามวันดีสี่วันไข้ เดินหน้าถอยหลังอยู่ตลอดเวลาที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากสองสาเหตุหลัก คือ โครงสร้างประชาธิปไตยไม่เข้มแข็งและสาเหตุรอง คือ ยังมีลักษณะสำคัญทางการเมืองไทยสามประการที่ขัดขวางไปจากระบบ คือ **หนึ่ง** วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย **สอง** การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และสาม การเมืองภาคประชาชนที่เข้มแข็ง การย้อนกลับไปพิจารณาประเด็นปัญหาทางการเมืองในประเทศไทย เบื้องต้นย่อมพอช่วยตอบคำถามได้ว่า ตลอดระยะเวลา 8 ทศวรรษที่ผ่านมาของไไทยนั้นได้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองมาโดยตลอด กล่าวคือ ผ่านการปฏิวัติ 1 ครั้ง การรัฐประหาร 11 ครั้ง และการกบฏอีก 11 ครั้ง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550: 84) ซึ่งทุกครั้งล้วนส่งผลกระทบต่อระบบประชาธิปไตยไทย เพราะการจัดการปัญหาด้วยเครื่องมือทางการเมืองได้ทำให้เกิดวงจรอุบาทว์ทางการเมือง กล่าวคือมีการล้มรัฐธรรมนูญและรัฐสภาไปพร้อม ๆ กัน และจะเห็นว่าเสถียรภาพของระบบประชาธิปไตยของไทยขาดความมั่นคงและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทุนที่เข้ามาใช้รัฐสภาเป็นทางผ่านเพื่อนำไปสู่การแปลงธุรกิจทุจริตให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) กับการใช้อำนาจรัฐที่ถือครองอยู่การพัฒนา ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในประเทศไทย จึงต้องเริ่มจากประชาชนในฐานะพลเมืองที่พร้อมจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อม เพื่อคอยกระตุ้นเตือนการทำหน้าที่ของฝ่ายนักการเมือง รวมทั้งคอยสนับสนุนในสิ่งที่จรรโลงต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย และการคอยคัดค้านหรือต้านทานการใช้อำนาจในทางมิชอบ ในขณะที่เดียวกันทุกภาคส่วนจะต้องมีความตั้งใจจริงในการผลักดันให้เกิดการกระบวนการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม และเชื่อถือได้ เพื่อคัดกรองนักการเมืองที่มีคุณภาพเข้าสู่รัฐสภาให้มีสภาพเป็นนักการเมืองที่เป็นตัวแทนผู้ทรงเกียรติและมีความพร้อมในการทำงานรับใช้สังคม และรวมถึงการปฏิรูปทางการเมืองในด้านอื่นๆ เช่น การออกแบบระบบการเมืองที่ลดอิทธิพลของกลุ่มทุน (วิชัย ตันศิริ, 2550) การกระจายอำนาจให้คืนสู่ท้องถิ่น การปรับโครงสร้างของระบบราชการให้มีขนาดและสมรรถนะอย่างเหมาะสม และสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดย่อมจะนำไปสู่การวางรากฐานระบบประชาธิปไตยไทยให้มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงต่อไป

ในส่วนการเมืองของจังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองออกมาเป็นระยะ ดังกรณีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันเสาร์ที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2557 ได้รายงานข่าวว่า แกนนำคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) นครราชสีมา นำโดย ทพ.ศุภผล เอี่ยมเมธาวี พร้อมแกนนำคนสำคัญในจังหวัดนครราชสีมาหลายคน และกลุ่มผู้นำชุมชนกว่า 500 คน รวมตัวกันเคลื่อนขบวนต่อต้านการแบ่งแยกดินแดน โดยเดินขบวนมารวมตัวกันที่หน้าสำนักงานตำรวจภูธรภาค 3 อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา โดยขึ้นเวทีปราศรัยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ข้างประชาชน พร้อมกับโจมตีการที่ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เปิดเวทีรับสมัครอาสาสมัครพิทักษ์ประชาธิปไตยแห่งชาติ (อพปช.) ที่สนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา จากนั้นกลุ่ม กปปส.นครราชสีมาได้เคลื่อนขบวนไปเปิดเวทีปราศรัยห่างจากจุดรับสมัคร อพปช. ของกลุ่ม นปช. เพียง 50 เมตร เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านการเปิดรับสมัครดังกล่าว ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะเปิดฉากตะโกนด่าทอพาทายกัน

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

และมีกลุ่ม นปช. หลายคนพยายามเดินออกมาหากลุ่ม กบปส. ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการ์ด นปช.ช่วยกันห้ามไว้ เพราะเกรงว่าจะเกิดความรุนแรง (เดลินิวส์, 2558: ออนไลน์)

ดังนั้นควรถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการศึกษาหาแนวทางเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับประชาชนชาวไทย โดยเริ่มที่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากนักศึกษาถือเป็นเยาวชนที่เปรียบดั่งผ้าขาวที่ผู้ใหญ๋ในสังคมจะแต่งแต้มเติมสีสันให้ ซึ่งเมื่อมีการปลูกฝังจิตสำนึก และวัฒนธรรมการเมืองที่ดีแล้ว ก็เปรียบดั่งผู้ใหญ่ได้แต่งแต้มสีสันที่สวยงามให้กับเยาวชน ซึ่งจะส่งผลดีต่อประเทศชาติที่จะได้เยาวชนในฐานะคนรุ่นใหม่ที่มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อศึกษาหาแนวทางการเพื่อสร้างพลเมือง เพื่อสร้างพลังทางสังคม สร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ของชาติให้มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเริ่มที่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับเยาวชนพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรมหรือบทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในการค้นคว้า คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา
2. ข้อมูลพื้นฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมือง
5. ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
6. คุณลักษณะของการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
8. แนวคิดและความหมายของชุมชน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป การทบทวนวรรณกรรมหรือบทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าใน 9 ประเด็น ทำให้คณะผู้วิจัยได้ทราบถึงที่มาของข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ใช้เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีขึ้น ซึ่งการเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลพื้นฐานได้ละเอียดและมีความลึกซึ้ง นอกจากนี้แล้วคณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) คือ (1) แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ (2) เป็นพลเมืองดีของชาติ (3) อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย (4) ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา และ (5) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และศึกษาแนวคิดความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของปริญญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) คือ (1) มีอิสรภาพ รับผิดชอบและพึ่งตนเองได้ (2) เห็นคนเท่าเทียมกัน/เคารพความเสมอภาค (3) เคารพและยอมรับความแตกต่าง (4) เคารพสิทธิผู้อื่น (5) รับผิดชอบต่อสังคม และ (6) เคารพกติกาและเข้าใจระบอบประชาธิปไตย การทบทวนวรรณกรรมหรือบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยมีหลักคิดที่เหมาะสม เพื่อนำมาปรับใช้เป็นแนวทางการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างพลเมือง สร้างชุมชน-ประชาสังคม และสร้างศักยภาพกับเพิ่มแรงจูงใจในการจัดการ-พัฒนาตนเอง สอดแทรกหลักคุณธรรม จริยธรรมของท้องถิ่นต่างๆ โดยร่วมมือกับพลเมืองและประชาสังคม และการบริหารงานแบบเครือข่าย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research, PAR) โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรศึกษา คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวนกว่า 25,266 คน (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ.2557-2561) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ กลุ่มผู้นำนักศึกษาและนักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดที่ดีต่อกัน และความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและชุมชนเพื่อสะดวกในการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆ จึงคัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากความสัมพันธ์ของชุมชนในการร่วมดำเนินโครงการ โดยมีผู้นำนักศึกษาในชุมชน และนักศึกษาของชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research ,PAR) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (ประสิทธิ์ สิริพันธ์, 2544) คือ

1. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา
2. ขั้นกำหนดรูปแบบแนวทางในการแก้ปัญหา
3. ขั้นดำเนินการ
4. ขั้นติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 เตรียมพื้นที่พบปะผู้นำนักศึกษา ชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงาน
 - 1.2 เตรียมทีมพัฒนาในชุมชน โดยผู้นำนักศึกษาคัดเลือกนักศึกษาร่วมทีมวิจัย
2. ขั้นดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.1 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

2.1.1 ประชุมผู้นำผู้นำนักศึกษา และนักศึกษาในชุมชนอย่างเป็นทางการเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินโครงการฯ

2.1.1.1 ผู้นำนักศึกษาแต่งตั้งทีมพัฒนารูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วยผู้นำนักศึกษา และกลุ่มนักศึกษาในชุมชนประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มทักษะแนวคิดหลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในชุมชนให้พัฒนารูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบบการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยในพื้นที่ศึกษาข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานลักษณะทางประชากร สังคม ประชาธิปไตยในชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal, PRA) เพื่อให้ทีมพัฒนารูปแบบ เศรษฐกิจ ค่านิยมและการเมืองในชุมชนที่รับผิดชอบอย่างมีระบบโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) กิจกรรมการทำแผนที่ของชุมชนและวิเคราะห์ชุมชน โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - (1) ให้แต่ละทีมทำแผนที่ในโซนที่ทีมรับผิดชอบ โดยแสดงโครงสร้างทางกายภาพ ลักษณะการกระจายของประชากร
 - (2) นำแผนที่ของแต่ละกลุ่มมารวมกัน เป็นแผนที่ของชุมชนและให้สมาชิกทุกคนอภิปรายแสดงความคิดเห็นตรวจสอบความถูกต้อง
- 2) กิจกรรม “ชุมชนที่ฉันภูมิใจ” และ “พลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ควรมีในชุมชน”

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ควรมีในชุมชน”

(1) ให้สมาชิกแต่ละทีมวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อยในชุมชน โดยให้แต่ละทีมทำกิจกรรม “ชุมชนที่ฉันภูมิใจ” และ “พลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ควรมีในชุมชน”

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

(2) นำผลการวิเคราะห์มารวมกันเป็นข้อมูลของชุมชนและให้สมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็นตรวจสอบความถูกต้อง

3) สํารวจข้อมูลภาคสนาม

(1) สํารวจข้อมูลภาคสนามโดยผู้แทนแต่ละทีมออกสำรวจ พื้นที่ในโซนรับผิดชอบเพื่อศึกษาข้อมูลและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนโดยตรง

(2) นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง โดยการตรวจสอบกับข้อมูลภาคสนามที่ผู้แทนแต่ละกลุ่มออกสำรวจพื้นที่กับข้อมูลการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

(3) ประชุมทีมพัฒนารูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยกับเยาวชนสรุปข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2.1.6 ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างอนาคตร่วมกัน (Future Search Conference: FSC)

เพื่อให้ทีมพัฒนารูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับนักศึกษา ทบทวนความเป็นมาของชุมชนในอดีต เชื่อมโยงกับปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต และนำการศึกษา ทบทวนของแต่ละกลุ่มมารวมกันเป็นข้อมูลของชุมชนสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนอภิปรายแสดงความคิดเห็นตรวจสอบความถูกต้อง

2.1.7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “แนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

2.2 ขั้นตอนรูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (Appreciatory Influence Control AIC) เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และค้นหาสาเหตุของปัญหา ค่านิยมที่พึงปรารถนา กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา และวางแผนปฏิบัติการโดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) นำผลการวิเคราะห์ชุมชนมาทบทวน พิจารณาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา โดยให้ทีมพัฒนารูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยวิธีการให้คะแนนตามความรุนแรงของปัญหา และนำผลการพิจารณารวมเป็นของชุมชน เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนอภิปรายแสดงความคิดเห็นตรวจสอบความถูกต้อง

(2) ให้แต่ละทีมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและวาดภาพพลเมืองที่ชุมชนที่พึงปรารถนาของทีมและนำภาพของแต่ละทีมมารวมเป็นของชุมชนและเปิดโอกาสให้สมาชิกทีมร่วมแสดงความคิดเห็น

(3) ให้สมาชิกแต่ละทีมวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยนำมาารวมเป็นแนวทางการดำเนินงานของชุมชนสถาบันการศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

(3.1) กิจกรรมที่ชุมชนทำได้เองแบ่งความรับผิดชอบตามโซนให้แก่ละทีมไปดำเนินการ

(3.2) กิจกรรมที่ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น ขอการสนับสนุนวิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

(4) มอบหมายความรับผิดชอบและจัดทำแผนปฏิบัติการ ควบคุม กำกับ การดำเนินงานและประเมินผล

2.3 ขั้นตอนการตามแผน นำรูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาไปดำเนินการ และนำรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาไปดำเนินการ

2.4 ขั้นตอนประเมินผล ประเมินผลการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาไปดำเนินการ ตามกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแต่ละเทคนิค

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของอุไรวรรณ ธนสถิต (2552) คือ **ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะเป็นผู้อุปการะเด็ก เด็กต้องอยู่ในโอวาทของผู้ใหญ่ คนในชนบทอยากเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้วยสาเหตุหลายประการ คือ เป็นความรู้สึกว่าได้รับเกียรติมากขึ้น แต่งชุดสีน้ำตาลเหมือนข้าราชการ เป็นประธานในงานพิธีการต่างๆ ของท้องถิ่นและมีความภาคภูมิใจที่เป็นลูกพี่ได้ดูแลลูกบ้าน คนที่จะมาอยู่ในสองตำแหน่งนี้ จึงต้องเป็นคนมีฐานะดี ช่วยเหลือทั้งในเรื่องเงินและบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับลูกบ้านในทุกๆ เรื่อง จึงต้องมีการแจกเงินให้ลูกบ้าน เป็นการอุ้มด้วยใจจริง ให้อยู่ได้ ให้ทำมาหากินได้ โดยไม่มีเจตนาแฝงเร้น ในสมัยก่อนจึงเป็นการไปทำให้คนอื่นด้วยความดี สิบบนในทางความดี ไม่ต้องจ่ายให้ทุกครั้ง ได้ใจมาก็กลายเป็นคะแนนเสียงเป็นการทำเพื่อส่วนรวม เพื่อคนส่วนใหญ่ สร้างถาวรวัตถุให้ชาวบ้านในท้องถิ่น เช่น โบสถ์ โรงเรียน ศาลาที่พักคนเดินทาง ฯลฯ แห่ลงคะแนนเสียงจึงมาจากความดีและวัตถุ จึงเป็นเรื่องที่เปิดเผย เป็นสิ่งที่รับกันได้ อธิบายได้ จึงมีคำพูดที่ติดปากว่า “ใจนักเลง” ลูกพี่ได้ชื่อใจไปหมดแล้ว ดังนั้นลูกน้องพร้อมที่จะตอบแทนบุญคุณให้ได้ในทุกเรื่อง วัฒนธรรมของไทยจึงอยู่ใต้ระบบอุปถัมภ์มาก่อนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมพึ่งผู้ใหญ่ เคารพผู้ใหญ่นี้ จึงแตกออกไปเป็นระบบวัฒนธรรมย่อยๆ อีก สามระบบ คือ ระบบผู้นำอาวุโสในพรรคการเมือง วัฒนธรรมของขวัญ และวัฒนธรรมวงศาคณาญาติ ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นั้นเกิดขึ้นในทุกสังคมซึ่งคนเข้าถึงทรัพยากรอย่างไม่เท่า

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

เทียมกัน คนจึงใช้ระบบนี้สำหรับแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนนั้น ถ้าคนพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ระบบอุปถัมภ์จะหมดไป รัฐธรรมนูญใหม่ หรือ การปฏิรูปการเมือง ไม่สามารถทำให้ระบบอุปถัมภ์หมดไปได้ การที่จะพัฒนาการเมืองไทยได้นั้นจะต้องปฏิรูปทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมควบคู่กันไป ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีการลงโทษทางสังคมให้มากขึ้น รวมทั้งต้องมีการบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกันอย่างเป็นระบบ จึงจะช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้

ซึ่งตรงกับผลการศึกษาดูด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถสรุปได้ดังนี้ (1) นักศึกษามีหน้าที่เรียนเพียงอย่างเดียว ไม่เข้าใจปัญหาการทำผิดกฎหมาย การไม่เคารพกฎหมายทั้งระดับของตนเอง ระดับมหาวิทยาลัย ระดับจังหวัด และระดับประเทศชาติ (2) อาจารย์มหาวิทยาลัยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสอน เรื่องความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งสอนแต่เนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบเท่านั้น ทำให้นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (3) เจ้าหน้าที่ภายในมหาวิทยาลัย ไม่ให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น พักเที่ยงเกินเวลา นำสิ่งของของหน่วยงานกลับไปใช้ที่บ้าน หรือการบริการนักศึกษาด้วยความไม่สุภาพ เป็นต้น (4) มหาวิทยาลัยยังขาดการส่งเสริมเรื่อง การสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เห็นเพียงป้ายประชาสัมพันธ์ เท่านั้น (5) นักศึกษาสนใจแต่ตนเองและพวกพ้อง ไม่สนใจในปัญหาของการทำผิดกฎหมาย เช่น เห็นนักศึกษาบางคนลอกข้อสอบ หรือการเห็นเพื่อนซัดซีมเตอร์ไซด์ฝ่าสัญญาณไฟแดง แต่ไม่กล้าแจ้งอาจารย์ผู้คุมสอบ/เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะกลัวเพื่อนเกลียด เป็นต้น (6) นักศึกษาไม่กล้าร้องเรียนพฤติกรรมการทุจริตของอาจารย์ เช่น การไม่เข้าสอนโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า หรืออาจารย์ขาดสอนบ่อยครั้งโดยไม่ทราบสาเหตุ เพราะกลัวอาจารย์เกลียดและอาจถูกกลั่นแกล้งได้ (7) ในโลกของสังคมออนไลน์มีการนำเสนอข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งบางเว็บไซต์มีการนำเสนอข้อมูลที่บิดเบือนใส่ร้ายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่นักศึกษาก็ไม่กล้าแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะกลัวจะเป็นภัยต่อตนเองและครอบครัว เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอในการปฏิบัติเพื่อสร้างรัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และวลัยพร รัตนเศรษฐ์ (2557) คือ 1) รัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองต้องทำจากสองแนวทาง คือ การสร้างพลเมือง สร้างชุมชน-ประชาสังคม และสร้างศักยภาพกับเพิ่มแรงจูงใจในการจัดการ-พัฒนาดตนเอง ของท้องถิ่นต่างๆ โดยร่วมมือกับพลเมืองและประชาสังคม ทั้งหมดนี้คือแนวทางที่หนึ่ง ในทางกลับกัน รัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองต้องสร้างจากแนวทางที่สองด้วย คือ ไม่ว่าจะราชการส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคต้องส่งเสริมพลเมืองให้มากขึ้น จากสองทางนี้ จึงจะไปบรรจบกันเป็นรัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองที่ได้ผล 2) การบริหารงานแบบเครือข่าย คือ กระบวนทัศน์ใหม่ที่จำเป็นต่อภาครัฐในการทำรัฐประศาสนศาสตร์พลเมือง คล้ายๆ กับที่ประชาธิปไตย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ที่ประชาชนปกครองตนเอง มีความจำเป็นในทางรัฐศาสตร์ เป็นกระบวนการที่ขาดไม่ได้ในการทำรัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองเช่นกัน แต่สำหรับนักการเมืองและข้าราชการแล้ว จะรับการปกครองตนเอง ไม่ได้มากนัก เพราะมันขัดกับอาชีพและผลประโยชน์ของคนสองกลุ่มนี้มาก แต่ถ้าใช้การบริหารงานแบบเครือข่ายแล้ว ทั้งสองกลุ่มน่าจะรับได้ เพราะสามารถเอาภาคเอกชน และกระบวนการ ติดต่อมาใช้ได้ เอามูลนิธิ สมาคม ประชาสังคมที่เรียบร้อยและบริหารดีมาร่วมงานก็ได้ ส่วนกลุ่มพลเมืองไหนที่ไม่น่าไว้วางใจ ก็ไม่ต้องดึงเข้ามาหรืออาศัยให้วุ่นอยู่ต่างๆ ก็ได้ ซึ่งจะทำให้ไม่อึดอัดกันมากจนเกินไป 3) หากจะทำรัฐประศาสนศาสตร์พลเมือง จากภาครัฐตามที่กล่าวมาแล้วก็ต้องสำรวจตรวจสอบว่ากฎหมายและระเบียบใดรวมทั้งระบบการคลังและงบประมาณใดที่เป็นพันนาการกับการนำประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคพลเมือง เข้ามาร่วมงานกับรัฐและท้องถิ่นแล้ว แก้ไขยกเลิก หรือเขียนใหม่ขึ้นมา อาจต้องมีคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและระเบียบคำสั่งทั้งปวงเพื่อให้เกิดการบริหารงานแบบเครือข่าย และรัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองให้มากขึ้น 4) ในทางยุทธศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์พลเมืองจะทำได้มากขึ้นจริงๆ ต้องทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงหันมาสนใจวาระนี้ จึงต้องพยายามทำให้ผู้คนเห็นด้วยกับเราเป็นจำนวนมากและนำเสนอวาระนี้ต่อพรรคการเมืองใหญ่ๆ ให้นำมาทำเป็นนโยบายหลักของพรรคการเมืองต่อไป

และควรนำแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม มาปรับใช้ในวิธีการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยใช้กระบวนการทางสังคมเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ พ่อ- แม่ ครู เพื่อน พระสงฆ์ และสื่อมวลชน ซึ่งตรงกับผลการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการที่พบว่า (1) ทีมวิจัยทั้ง 3 ทีม จะร่วมแรงร่วมใจกันในการเป็นภาคี เครือข่ายพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตลอดไป (2) ทีมวิจัยทั้ง 3 ทีม จะนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ไปเผยแพร่ให้ความรู้กับนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ รวมถึงการนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่แก่ครอบครัว เครือญาติของตนเอง (3) ทีมวิจัยทั้ง 3 ทีม ได้เสนอขอให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีโครงการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (4) ทีมวิจัยทั้ง 3 ทีม ได้ขอรับแนวทางจากวิทยากรจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา ถึงการร่วมเป็นเครือข่ายพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กับ กกต. เช่น การแจ้งเบาะแสการทำทุจริตการเลือกตั้ง เป็นต้น และ (5) ทีมวิจัยทั้ง 3 ทีม ได้เสนอขอให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างสมาชิกในภาคี เครือข่ายพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ

วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดการเคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์ไทยของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) มีนิยามดังนี้ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและมีตัวชี้วัด ดังนี้ คือ แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ (1) เป็นพลเมืองดีของชาติ (2) อำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย (3) ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักศาสนา (4) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และแนวความคิดความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของปรีญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) พบว่า การปกครองในระบอบ “ประชาธิปไตย” ไม่เพียงแต่มีกติกากฎหรือมีรัฐธรรมนูญที่จะกำหนดระบบการปกครองประเทศภายใต้หลักการของรัฐธรรมนูญเท่านั้น สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ คน หรือ ประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ มีความแตกต่างหลากหลายภายใต้หลักสิทธิเสรีภาพ และหลักความเสมอภาค จำเป็นต้องมีความเป็น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย ที่เกิดขึ้นเป็นการปกครองโดยประชาชน หรือ ประชาชนปกครองตนเอง ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ “พลเมือง” ของระบอบประชาธิปไตยต้องลักษณะ 6 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) มีอิสรภาพ รับผิดชอบและพึ่งตนเองได้ 2) เห็นคุณค่าเทียบกัน/เคารพความเสมอภาค 3) เคารพและยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิผู้อื่น 5) รับผิดชอบต่อสังคม และ 6) เคารพกติกากฎและเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

ซึ่งตรงกับผลการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการที่พบว่า แนวทางสร้างพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสามารถสรุปได้ทั้งหมด 17 ข้อ ดังนี้ คือ (1) กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจเรื่องความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทำได้โดยวิธีต่างๆ เช่น อาจารย์เล่าข่าวเหตุการณ์ประจำวัน ที่คนในสังคมทำสิ่งดีงามให้กับสังคม เช่น ช่วยกันจับคนร้ายส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น ให้นักศึกษาฟังอย่างสม่ำเสมอ (2) การยกย่องสรรเสริญผู้ทำความดีต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่แสดงออกถึงความเคารพกฎหมาย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งบุคคลเหล่านี้ควรได้รับการยกย่อง (3) การให้นักศึกษาค้นคว้า หาบุคคลตัวอย่างที่แสดงถึงความเป็นคนที่เคารพกฎหมาย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยพูดคุยกับคนในชุมชนเพื่อหาคนที่ชุมชนยกย่องนับถือและศึกษาจากหนังสือและให้บอกเหตุผลในการเลือกบุคคลนั้นมาเป็นตัวอย่าง (4) ให้นักศึกษาจัดนิทรรศการแสดงประวัติและความประพฤติของบุคคลตัวอย่างที่นักศึกษายกย่อง ว่าเป็นคนที่เคารพกฎหมาย และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างไร เพื่อให้ นักศึกษาและประชาชนที่สนใจได้ศึกษา (5) มหาวิทยาลัยประกาศยกย่องนักศึกษาหรือคณาจารย์/เจ้าหน้าที่ที่มีความเคารพกฎหมายและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ปรากฏแก่นักศึกษา คณาจารย์/เจ้าหน้าที่ และประชาชนโดยทั่วไปทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น (6) นักศึกษา คณาจารย์/เจ้าหน้าที่ ต้องไม่นิ่งดูเฉยเมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย และกระทำการที่ดูหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อทราบว่ามีกรกระทำที่ผิดจะต้องรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับทราบโดยเร็ว (7) นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา ไม่ขาดเรียนถ้าไม่จำเป็น (8) นักศึกษาต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน (9) นักศึกษาต้องตั้งใจเรียน และต้องช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่วางใจเรียนให้กลับมามีตั้งใจเรียน (10) นักศึกษาต้องไม่ทุจริตในการสอบ และต้องแจ้งอาจารย์ผู้คุมสอบถ้าเห็นนักศึกษาคนอื่นกำลังทุจริตในการสอบ (11) นักศึกษาต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับบอบายมุขทุกประเภทและช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงให้เลิก และกลับมาตั้งใจเรียน (12) นักศึกษาต้องไม่นำเงินส่วนรวมของห้อง

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

หรือของสโมสรมาใช้ส่วนตัว และต้องใช้เพื่อส่วนรวมเท่านั้น (13) นักศึกษาต้องไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เช่น ต้องต่อคิวเพื่อขึ้นลิฟต์ ไม่แข่งคิว (14) นักศึกษาต้องไม่ร่วมมือในการทุจริต ถ้าคิดว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องก็จะไม่ให้ความร่วมมือ เช่น จ่ายค่าปรับจรรยาบรรณใบสั่ง และรับใบเสร็จเสมอ ไม่จ่ายได้โต๊ะ (15) นักศึกษาต้องเคารพกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด และต้องช่วยแนะนำเพื่อนให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง (16) นักศึกษาต้องไม่นำอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนตัว มาใช้ไฟฟ้าของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นของส่วนรวม และ (17) นักศึกษาจะไม่แสดงความเคารพ กับผู้ที่ถูกศาลตัดสินว่ากระทำการทุจริต

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิภาพรณ เจนสินติกุล (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โครงสร้างทางสังคม บทบาทและนโยบายสาธารณะกับความเป็นพลเมือง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีความขัดแย้งทางความคิดและการแตกแยกออกเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ประชาธิปไตยแบบตัวแทนประสบปัญหาเรื่องบทบาทการเข้าไปมีส่วนร่วมและตัวแทนของประชาชนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ประชาชนจึงให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยทางตรงและการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง และการนำแนวคิดทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา มาอธิบายถึงสถานภาพและบทบาทของประชาชนที่เกิดขึ้นในบริบททางการเมืองไทย เพื่อแสวงหาปัจจัยหนุนเสริมความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้ทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และกลไกรัฐ ซึ่งสรุปได้ว่า จุดเริ่มต้นของความเป็นพลเมืองเกิดขึ้นจากการตระหนัก การร้อยเรียง การร่วมกัน และการเสริมพลังอำนาจ โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ การที่ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาของถวิลวดี บุรีกุล และ รัชวดี แสงมหะหมัด (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand) วัตถุประสงค์การวิจัย 1) การจัดทำตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองที่เหมาะสมกับสังคมไทย 2) ศึกษาประเด็นความสำคัญที่แสดงถึงคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในทัศนะของประชาชนชาวไทย และ 3) ศึกษาการมีอยู่ของความเป็นพลเมืองของประชาชนชาวไทย โดยตัวอย่างได้จากการสุ่มตามความน่าจะเป็น จากรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศไทย จำนวน 1,500 คน ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-15 มิถุนายน 2554 สำหรับก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 และระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม – สิงหาคม 2554 หลังการเลือกตั้ง ผลการวิจัย พบว่า คุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การทำงานแบบสุจริต การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่คนไทยเองมีคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองใน 5 อันดับแรก คือ การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การทำงานแบบสุจริต การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์กับคุณสมบัติที่มีอยู่จริงของความเป็นพลเมือง คือ การสามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การศึกษานี้ยังทำให้เกิดตัวชี้วัดที่แสดงคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่มีอยู่ในสังคมไทย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิเชียร คุศตวัธ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสบการณ์ภาคปฏิบัติกับการสร้างความเป็นพลเมืองจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่าการสร้างพลเมืองของจังหวัดราชบุรี ผ่านการร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และสถานศึกษาโดยก่อนทำกิจกรรม จะมีการพัฒนาศักยภาพของแกนนำให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ในการนี้ได้ฝึกผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้รู้จักการจัดการประชุมอย่างสร้างสรรค์ และการใช้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการทำงาน ในระยะแรกปี พ.ศ.2543-2550 การสร้างพลเมืองทำกับผู้ใหญ่บ้าน ผ่านโครงการต่อต้านการซื้อสิทธิ์-ขายเสียง การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และกิจกรรมการทำแผนแม่บทชุมชน ซึ่งได้ผลดี และผู้นำการเปลี่ยนแปลงหลายคนได้ไปสร้างเครือข่ายทำกิจกรรมเพื่อสังคม จากปี 2551 ประชาคมราชบุรี เน้นการสร้างพลเมืองมาที่เยาวชนมีการสร้างพลเมืองผ่านศาสนาและวัฒนธรรม โดยโครงการ “ค่ายเยาวชน 3 ศาสนา ที่นำเยาวชนที่นับถือศาสนา พุทธ, คริสต์, อิสลาม มาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างพลเมืองที่มีความเข้าใจในจารีตวัตรปฏิบัติและความเชื่อของคนที่นับถือศาสนาอื่น เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกกระหว่างคนที่นับถือต่างศาสนา

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาแนวทางสร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของคนในสังคมที่มีความหลากหลายในกลุ่มอายุ และสาขาอาชีพ
2. ควรศึกษาการสร้างภาคี เครือข่ายพลเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์กับชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณะผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชน ผู้สนใจได้รับความรู้ ความเข้าใจต่อปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และแนวทางการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเป็นการสร้างเสริมให้นักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ และเป็นอนาคตของชาติ ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ซึ่งหากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาภายในประเทศ ตระหนักและให้ความร่วมมือในการนำแนวทางที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปปฏิบัติ ขยายผลกับหน่วยงานของตนเองแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

เกิดกับคนทุกคนในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2559 คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ซึ่งบทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- เดลินิวส์. (2558). *หวัดปะทะ กบปส.โคราช กัดคัน นปช. รับสมัคร อพปช. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558*, จาก <http://www.dailynews.co.th/regional/221471> .
- ถวิลวดี บุรีกุล และ รัชชิตี แสงมหะหมัด. (2554). *ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2556). *โครงสร้างทางสังคม บทบาทและนโยบายสาธารณะกับความเป็นพลเมือง*. *วารสารศิลปศาสตร์*, 5(1), 49-62.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ : นานามีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ประสิทธิ์ ลีระพันธ์. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. เอกสารประกอบคำบรรยายโครงการพัฒนารูปการส่งเสริมสุขภาพคนทำงานตามกลยุทธ์เมืองน่าอยู่. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2557). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ.2557-2561*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิเชียร คุณตวัส. (2554). *ประสบการณ์ภาคปฏิบัติกับการสร้างความเป็นพลเมืองจังหวัดราชบุรี*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554 เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิชัย ต้นศิริ. (2540). *รัฐธรรมนูญของประเทศตะวันตกและไทย: กรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์และกฎหมาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *การรัฐประหารในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และวลัยพร รัตนเศรษฐ. (2557). *รัฐประศาสนศาสตร์พลเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. (2552). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า

Translate Thai References

- Bureeku, T. and Sangmahamad, R. (2011). *Citizenship in Thailand*. Research report. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (In Thai)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

- Dailynews. (2015). *Be near collision PDRC*. Korat pressure on UDD Korat to apply for PPA. Retrieved on August 20, 2015, from <http://www.dailynews.co.th/regional/221471>. (In Thai)
- Janesantikul, N. (2013). Social structure Role and Public Policy vs. Citizenship. *Journal of Liberal Arts*, 5(1), 49-62.
- Kuttawat, W. (2011). Practical Experience with Citizenship in Ratchaburi Province. *The 13th Annual Conference of King Prajadhipok's Institute*, Bangkok, Thailand, Volume 2. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (In Thai)
- Laotammatat, A. and Rattanaset, W. (2014). *Citizenship Administration*. Dhurakij Pundit University Press. (In Thai)
- Leerapan, P. (2001). *Participatory Action Research*. Documentation of the project to develop the Image of health promotion for working people based on the strategy of livable cities. Nonthaburi: Institute of Health Systems Research. (In Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2008). *Criteria for Evaluating 8 Desirable Qualities According to Core Curriculum, Basic Education B.E. 2008*. Bangkok: Agricultural Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (2014). *Strategic Plan, Nakhon Ratchasima Rajabhat University 2014-2018*. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (In Thai)
- Tanasatit, U. (2009). *Democratic political culture*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (In Thai)
- Tansiri, W. (1997). *Constitution of the West and Thailand: A Case Study in History and the law*. (2nd ed). Bangkok: Institute for Policy Studies. (In Thai)
- Thavanaruemitkul, P. (2012). *Education for Citizenship*. Bangkok: Nanmeebooks Publications. (In Thai)
- The Secretariat of the House of Representatives. (2007). *The coup in Thailand*. Bangkok: Office of The Publications Office of the Secretary of the House of Representatives. (In Thai)